

Discurs del rector amb motiu de la inauguració del sistema universitari català del curs 2006/07

El ritual del torn ha dut, altra vegada, la inauguració del curs acadèmic universitari català a Lleida. És un bon costum fer itinerant aquesta cerimònia pel conjunt del país. És una excel·lent imatge d'allò que hauria de ser –que en bona mesura ja és– el sistema universitari català.

La Universitat de Lleida se sent honorada per la vostra presència. Gosaria dir que Lleida, zelosa del seu passat universitari, se sent honorada d'acollir-vos aquí, a la Seu Vella, imatge i símbol de la ciutat, eloqüent testimoni d'una època durant la qual hi havia l'únic estudi general dels regnes.

La humanitat està vivint un accelerat procés de canvi. Les innovacions científiques i tecnològiques, d'una banda, revolucionen el nostre estil i qualitat de vida però, de l'altra, obren constantment nous interrogants de caràcter ètic i moral. L'emergència de noves economies, així com la globalització, sembren la inquietud i la desesperança en amplis sectors de la nostra societat, que veuen amb impotència com desapareixen els seus llocs de treball. Al món sorgit de la Guerra Freda li costa molt trobar un nou ordre just, de manera que la desesperança ha anat substituint les il·lusions –potser precipitades– que va despertar la caiguda del mur de Berlín en el ja llunyà 1989.

Estem vivint, doncs, una època apassionant, que cada dia ens planteja nous interrogants i nous reptes que fan albirar en l'horitzó un canvi de civilització. Apassionant, però també incerta. No sempre trobem les respostes adequades i justes als nous desafiaments. Aquell somni del final de la història s'ha estavellat a l'Iraq, contra la interminable guerra entre àrabs i israelians, contra les accions del terrorisme internacional i contra els més de trenta focus bèl·lics actius ara mateix. La immigració, que dia rere dia arriba a les nostres costes i als nostres pobles i ciutats, ens preocupa, però també fa que ens interroguem sobre els fonaments econòmics i morals de les nostres societats benestants.

El capitalisme, ara mateix l'únic supervivent d'un món dividit en blocs, ha de ser controlat, ja que la seva lògica interna amenaça l'existència mateixa de la humanitat. El capitalisme, com a sistema, no entén de solidaritat, equitat, drets socials, ecologia o respecte a les minories i als més dèbils.

Cada dia sembla més clar, doncs, que moltes de les actuals estructures i moltes de les idees que fins avui han regit el món no serveixen ni per resoldre molts d'aquests problemes ni per pensar en un futur més amable i just.

La universitat, una institució repetidament centenària, té una destacada responsabilitat a l'hora de buscar noves respostes a tots aquests reptes. La universitat, potser més que mai, té el deure de tenir una visió global dels problemes. La fragmentació del coneixement cada cop serà menys útil per explicar un món cada cop més unificat i complex; un món que ens repta com a investigadors i com a docents.

Felicito el professor Salvador Giner, president de l'Institut d'Estudis Catalans, per la seva magnífica lliçó inaugural i les seves propostes de futur en el paper de les acadèmies, i li agraeixo l'estímul que ens dóna a les universitats i l'oferta de col·laboració.

L'anomenat procés de Bolonya, de convergència de l'ensenyament superior, no vol ser sinó la resposta europea als reptes de futur que té ara mateix la universitat. Cal preparar la universitat per a aquest futur. En conseqüència, hauríem d'estar vigilants perquè el procés no pogués ser utilitzat per a altres interessos del tot aliens a aquest propòsit i voluntat, i així es dissiparien els recels que massa sovint desperta entre alguns sectors de l'estudiantat.

Aquest procés hauria d'estar enllestit en el 2010, però no sembla que el sistema universitari espanyol s'hi haurà adequat, circumstància que també endarrereix el procés català.

Aquest és, president, un tema que ens ha de preocupar. Un sistema universitari de qualitat i modern, integrat a Europa i obert internacionalment, capaç d'atreure els millors estudiants de grau i postgrau d'arreu i els millors professors i investigadors, pot ser una evident prova i exemple de la Catalunya que volem.

D'altra banda, perquè les universitats puguem ser fidels a aquest deure que se'ns reclama, hem de disposar d'una àmplia autonomia. Ens hem de congratular que l'actual projecte de llei de modificació de la LOU retorni en bona part l'autonomia que aquesta llei havia retallat. Una autonomia que hem exercit i exercirem amb estricta responsabilitat, singularment les universitats públiques, finançades principalment amb recursos públics, ja que mai hem entès l'autonomia universitària com una condició que ens estalvia retre comptes, ben al contrari. Una autonomia que restaria buida sense un finançament eficaç. Les inversions en l'ensenyament són sempre socialment productives, i amb relació als països europeus més avançats o als Estats Units ens queda encara molt camí per recórrer.

Veiem amb confiança els projectes del Govern de la Generalitat per augmentar de manera significativa el finançament de les universitats. Aquesta acció és del tot imprescindible tant per reeixir en la convergència europea com per respondre a les exigències que el Pacte per la Competitivitat, signat pel Govern i els agents socials, feia a les universitats.

L'eficàcia del sistema universitari català passa, també, per una bona optimització dels recursos. Això significa, entre altres coses, definir amb claredat el mapa universitari català, tant de graus com de postgraus. Entendreu —president, conseller— que les universitats anomenades *territorials* siguem molt sensibles a aquesta qüestió, ja que està estretament relacionada tant amb la coherència i la cohesió del sistema universitari com amb la cohesió i el desenvolupament equilibrat del territori.

Altrament, Catalunya és un país relativament petit, i la nostra presència a Europa i al món passa més per un projecte col·lectiu per enfortir les xarxes de cooperació que no pas per la competència entre nosaltres mateixos. Per tot això, és

important la implicació del Govern, en diàleg amb tots els agents afectats, tant el Consell Interuniversitari com l'Associació Catalana d'Universitats Públiques.

Des d'aquest punt de vista, em plau constatar que el Pla Estratègic de la Universitat de Lleida, aprovat el curs passat, ha volgut definir amb tota claredat quin és el nostre paper en funció de les necessitats de la nostra societat més propera i les comarques de Lleida, però també en funció d'una estratègia nacional.

El Pla Estratègic de la Universitat de Lleida, aprovat pel Consell de Govern, debatut i aprovat pel Claustre i pel ple del Consell Social, en el procés d'elaboració del qual es van tenir en consideració l'opinió i les aportacions dels diferents agents socials i polítics, aposta perquè la UdL sigui la universitat de referència del ponent català; perquè sigui, per tant, una universitat amb uns ensenyaments i una recerca de qualitat en els diferents àmbits, però també per una especialització en el sector agroalimentari, sector estratègic per al futur de Catalunya i en el qual les terres lleidatanes tenen un pes específic decisiu.

Aquest projecte estratègic, en què expressem la voluntat de servei i d'implicació amb les necessitats del nostre territori, està avalat per la trajectòria recent de la nostra universitat. La Universitat de Lleida és l'única del sistema català amb estudis superiors d'enginyeria agrària i forestal, i per tant hem desenvolupat un nucli docent i investigador únic a Catalunya i amb una més que notable projecció tant a la resta d'Espanya com en l'àmbit internacional. Volem continuar sent-ho, i consegüentment reclamem la comprensió i el suport del Govern; al cap i la fi no hem fet sinó respondre a allò que tantes vegades —tant des del Govern com des d'altres instàncies polítiques— s'ha afirmat sobre el futur estratègic de Catalunya en general i de les comarques lleidatanes en particular.

El recent acord per a l'impuls de la recerca a Lleida signat entre la Universitat, la Paeria i les conselleries d'Educació i Universitats, d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, i de Salut, ha de servir per dotar-nos dels mitjans necessaris per poder servir millor la societat, amb millors condicions. Vull reconèixer, doncs, a tots els implicats la seva comprensió i sensibilitat per tal de posar les bases que facin possible aquest projecte, del qual el Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida, que promovem amb la Paeria, ha de ser una eina fonamental.

Alhora, em plau reconèixer que l'acord també recentment signat amb la Diputació de Lleida suposa un important suport a la Universitat; acord que s'inscriu en la llarga trajectòria de cooperació entre la Universitat de Lleida i la principal institució del territori.

Comencem ara un nou curs. És fàcil deduir de les meves paraules que presenta reptes apassionants. Em permetreu que faci referència a algunes de les qüestions més immediates. Així, vull destacar que posarem definitivament en marxa el Document de política de personal acadèmic, de manera que sigui l'eina decisiva i transparent a l'hora de decidir en aquest camp substancial; al mateix temps, presentarem els criteris per a la contractació de personal acadèmic amb dedicació preferent a la recerca.

Igualment, hem d'acabar d'aplicar els acords i compromisos adquirits amb el personal d'administració i serveis, els quals han significat un pas important en el camí per resoldre dèficits històrics i velles reivindicacions.

Hem de donar cada cop més importància a l'estudiantat com a responsable de la seva pròpia formació. En definitiva, aquest és un dels arguments principals del projecte Bolonya. L'estudiantat, doncs, s'ha de sentir còmode, i s'han d'activar mesures dirigides a facilitar tant l'autoaprenentatge com a simplificar els processos administratius. Així, vull destacar la implantació del Campus Virtual, la xarxa Wi-Fi en tots els campus, la creació d'un punt centralitzat d'atenció a l'estudiantat i en general a la comunitat universitària, així com la propera convocatòria d'ajuts per a estudiants amb necessitats especials. També s'ha redefinit el procés de concessió de les beques de col·laboració, amb la intenció de facilitar i agilitar les gestions.

D'entre altres projectes immediats voldria destacar el Pla d'Internacionalització i el Pla Director de la Docència, sense oblidar, naturalment, la posada en marxa del Pla Estratègic corporatiu, i també la finalització del desenvolupament de les propostes de millora sorgides de l'informe d'avaluació de l'European University Association (EUA), aprovades pel Consell de Govern. En el capítol d'obres, segueix la construcció de l'edifici de la Facultat de Ciències de l'Educació al campus de Cappont —amb la previsió que s'hi pugui traslladar l'any 2007—, així com els de Medicina i els del campus de l'ETSEA.

A ningú se li escapa la decisiva importància de tots aquests projectes. Voldria reclamar, doncs, la participació de tothom. El curs que ara comencem inaugura un any d'eleccions a la nostra universitat. Primer, les dels representants de l'estudiantat; després, les dels deganats i direccions de centres i departaments, i finalment, les del rectorat. Així, doncs, encoratjo tota la comunitat universitària a la participació i que tothom assumeixi les seves responsabilitats.

No voldria acabar, senyores i senyors, sense posar en relleu la noble actitud del conjunt de la comunitat universitària lleidatana i el suport generós que en tot moment ens ha atorgat el Consell Social, enllaç eficaç amb la societat. Malgrat les dificultats i les limitacions, hem construït entre tots una universitat de la qual ens podem sentir orgullosos. És, sense cap mena de dubte, el fonament rigorós d'allò que tots volem: una gran universitat. Sàpiguen que aquest rector i l'equip de govern assumim el compromís de tirar endavant tots aquests projectes.

Moltes gràcies.